

Welke SCHELLEN vind je meest OP HET STRAND?

Jan Seys

Een vraag die op het eerste gezicht voor kenners een fluitje van een cent is, blijkt toch niet zo simpel. Meer nog, tot enkele jaren terug kon waarschijnlijk niemand een onderbouwd antwoord bieden hierop. Intussen leerde de Grote Schelpenteldag, een jaarlijks breed gedragen burgerwetenschapsinitiatief, dat de vijf talrijkste schelpen op onze stranden de Kokkel, Halfgeknotte strandschelp, Nonnetje, Mossel en Amerikaanse zwaardschede zijn.

GROTE SCHELPELTDAG TOONT RIJKDOM AAN STRANDSCHELLEN

Je vindt meer dan honderd soorten schelpen op onze stranden. Dat kun je natrekken in het boek 'Strandvondsten', van kustfanaat en gerespecteerd lid van de Strandwerkgroep Hans De Blauwe. Bij elk van de edities van de Grote Schelpenteldag (www.groteschelpenteldag.be) stakte de teller op net geen 60 soorten. Dit burgerwetenschapsinitiatief gaat uit van het VLIZ, EOS, Natuurpunt, Provincie West-Vlaanderen, Strandwerkgroep en Kustergoed, met volle steun van de tien kustgemeenten. Het lokt jaarlijks rond half maart vele honderden mensen naar zee om er op een wetenschappelijk verantwoorde wijze, strandschelpen te bestuderen.

SPIJTS DE OMSTANDIGHEDEN, MEER DAN 100.000 SCHELLEN GETELD!

De edities in 2018 en 2019 troffen het niet met het weer: van Siberisch koud tot stormachtig en fris. Toch weerhield dit de respectievelijk 400 en 800 deelnemers niet, om zeewaarts te trekken. En op 14 maart 2020 was er de algemene afgelasting van alle evenementen door het coronavirus. Enthousiaste medewerkers lieten het echter niet aan hun hart komen en trokken individueel op pad. Met een puik resultaat.

De drie schelpentellingen samen leverden meer dan 100.000 (!) getelde en tot op soort herkende schelpen op (2018: 30.200 ex., 2019: 53.644 ex., 2020: 17.367 ex.). Bij elk van de drie edities vormden de Kokkel, de Mossel, het Nonnetje en de Halfgeknotte strandschelp de top-4 van talrijkst aangetroffen

soorten. Op plaats vijf pronkte twee keer de Amerikaanse zwaardschede, en eenmaal het Zaagje. Dit zijn dus zonder discussie onze absolute toppers.

ELK ZIJN VERHAAL

Deze toppers zijn samen goed voor meer dan 80% van alle gevonden schelpen. Wil je deze toppers beter leren kennen en gewapend zijn voor je eigen 'mini-Schelpenteldag'? Met dit overzicht kom je al een eind.

HALFGEKNOTTE STRANDSCHELP (26%)

Samen met de Kokkel onze talrijkste schelp. Rond-driehoekige vorm. In velerlei kleuren (blauwgrijs, roestkleurig, wit), al dan niet gebandeerd. Vooral fossiel, getuigend van toen deze soort veel talrijker levend voorkwam. Verse, roomkleurige exemplaren eerder zeldzaam (<5%).

KOKKEL (22%)

Kenmerkende hartvormige schelp met ribbels. Veelal blauwgrijs, oranjebruin of wit gekleurd. De dwarsrichels tonen, net als de jaarringen bij bomen, de leeftijd. Ook van deze soort vind je vooral oude (fossiele) kleppen op het strand, als restant van het vroegere waddenlandschap. Recente witgele

schelpen vormen minder dan 5% van alle gevonden kokkelschelpen.

NONNETJE (16%)

Duimnagelgroot schelpje met typische bolronde en meer spitse zijde. Kleur vaak grijswit, roze of geel, zwak gebandeerd. Vaak in doubletten en daarom ook wel 'portemonneetjes' genoemd. Deze doubletjes zijn sowieso van recent gestorven exemplaren.

MOSSEL (10%)

Blauwzwarte bij het publiek alom gekende schelp, veelal afkomstig van losgerukte levende dieren op havenmuren en strandhoofden. Ook mosselschelpen vind je wel vaker in doublet.

AMERIKAANSE ZWAARDSCHEDEN (7%)

Bruin-witte, mesheftvormige schelp tot 15-20 cm lang ("couteaux"). Amerikaanse exoot hier beland in de 1980-er jaren en sindsdien zeer talrijk.

OOST WEST, OP HET STRAND BEST

En zijn er grote verschillen tussen West- en Oostkust? Groot zijn de verschillen misschien niet, maar ze zijn er wel. Opvallend talrijker aan de Oostkust zijn bijvoorbeeld het Nonnetje, de Amerikaanse & Witte boormossel, en de Brakwaterkokkel. Typische schelpen voor de Westkust zijn de Tapijtschelp en de Rechtsgestreepte platlschelp.